

PRAVILNIK O SPROVOĐENJU ZAKONA O SPREČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI

("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", br. 41/2015 i 24/2023)

Neslužbeni integralni tekst

POGLAVLJE I - OPŠTE ODREDBE

Član 1

(Predmet Pravilnika)

(1) Ovim Pravilnikom se detaljnije propisuju kriteriji za izradu smjernica za procjenu rizika, informacija, podataka i dokumenata neophodnih za identifikaciju klijenata i transakcija, informacija, podataka i dokumenata koji će biti proslijeđeni Finansijsko-obavještajnom odjeljenju Državne agencije za istrage i zaštitu (u daljem tekstu: FOO), te se definišu pokazatelji za sumnjive transakcije, definiše detaljno šta se podrazumijeva pod povezanom transakcijom, propisuje uslove i procedure za izuzeće od izvještavanja o velikim i povezanim gotovinskim transakcijama FOO-u, te načine i rokove za izvještavanje FOO-u.

(2) Izrazi koji su radi preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu u Jedinstvenim pravilima za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 11/05, 58/14 i 60/14) i propisu donesenom na osnovu Pravila bez diskriminacije se odnose i na muškarce i na žene.

POGLAVLJE II - SMJERNICE ZA PROVJERU RIZIKA

Član 2

(Pisani interni program za procjenu rizika - uslovi i sadržaj)

(1) Obveznici će u skladu sa članom 5. Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", broj 47/14) (u daljem tekstu: Zakon) usvojiti pisani interni program kojim će se odrediti nivoi rizika grupa klijenata ili pojedinačnog klijenta, njihovo geografsko područje rada, poslovni odnos, transakcija, proizvod ili usluga, način njihovog pružanja klijentu, nova tehnološka dostignuća u vezi sa mogućom zloupotrebom u svrhu pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u skladu sa ovim Pravilnikom i smjernicama od strane FOO i nadležnog nadzornog organa.

(2) Obveznik će u pisani interni program također uključiti metodu za:

a) smanjenje procijenjenih rizika;

b) praćenje promjena rizika;

c) evidentiranje odluka vezanih za veći ili manji rizik za grupe klijenata ili pojedinačnog klijenta, njegovo geografsko područje rada, poslovni odnos, transakciju, proizvod ili uslugu, način njihovog

pružanja klijentu, nova tehnološka dostignuća, razloge za ovu procjenu i aktivnosti koje su preduzete u vezi sa većim ili manjim rizikom;

d) praćenje efektivnosti i provođenje programa;

e) osiguravanje da se interni program vezan za procjenu rizika uvrsti u internu obuku obveznika.

Član 3

(Pisani interni program za procjenu rizika - primjena redovne, pojednostavljene ili pojačane identifikacije)

Obveznik će na osnovu procjene rizika odrediti da li da primjenjuje redovnu, pojačanu ili pojednostavljenu identifikaciju i praćenje aktivnosti klijenta u skladu sa odredbama Poglavlja II. Zakona.

Član 4

(Veći rizik - pokazatelji vezani za geografsku lokaciju)

(1) Obveznik će primijeniti pojačane mjere identifikacije i praćenja aktivnosti klijenta ako klijent može predstavljati veći rizik po pitanju pranja novca i finansiranja terorizma ili svoje sjedište ima u zemlji:

a) koja je predmet sankcija, embarga ili sličnih mjera Ujedinjenih nacija ili mjera drugih međunarodnih organizacija kojima se Bosna i Hercegovina pridružila;

b) koja je označena od strane Financial Action Task Force on Money Laundering (Radna grupa za finansijske mjere protiv pranja novca) (u daljem tekstu: FATF) ili druge međunarodne organizacije kao zemlja kojoj nedostaju međunarodno prihvaćeni standardi za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;

c) koja je označena od strane FATF ili druge međunarodne organizacije kao zemlja koja finansira ili daje podršku terorističkim aktivnostima, koja ima određene terorističke organizacije koje djeluju u njoj;

d) koja je označena od strane vjerodostojnog izvora kao zemlja u kojoj postoji značajan obim korupcije;

e) koja je u procjeni nadležnih međunarodnih organizacija poznata po proizvodnji ili dobro organiziranoj i razvijenoj trgovini drogom;

f) koja je poznata kao finansijski/poreski raj;

g) koja je poznata kao off shore finansijski centar.

(2) Obveznik će primijeniti mjere pojačane identifikacije i praćenja aktivnosti takvog klijenta i u slučaju kada od FOO-a dobije obavještenje o slabostima Sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma u zemlji u kojoj klijent ima sjedište.

Član 5

(Manji rizik - pokazatelji vezani za geografsku lokaciju)

(1) Obveznici mogu smatrati da klijent naveden u članu 29. tačka b) Zakona koji ima sjedište u zemlji propisanoj u članu 6. ovog Pravilnika predstavlja manji rizik u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorističkih aktivnosti.

(2) Obveznik može primijeniti pojednostavljenu identifikaciju i praćenje aktivnosti takvog klijenta.

Član 6

(Zemlje koje imaju zadovoljavajuće propise za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti)

(1) Za svrhe ovog Pravilnika se može smatrati da zemlje navedene u Aneksu ovog pravilnika koje su zemlje članice Evropske unije (u daljem tekstu: EU), Evropskog ekonomskog prostora (u daljem tekstu: EEA) ili FATF, te koje imaju obavezu donošenja zakona i procedura za finansijski sektor u skladu sa direktivama EU i preporukama FATF-a u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorizma imaju međunarodno prihvaćene standarde za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti koji su ekvivalentni ili strožiji od onih koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

(2) Zemlje iz člana 4. ovog Pravilnika ne mogu biti uvrštene u Aneks iz stava (1) ovog člana.

(3) Aneks je sastavni dio ovog Pravilnika.

Član 7

(Obaveza ažuriranja liste zemalja)

(1) Savjet ministara Bosne i Hercegovine će na prijedlog Ministra bezbjedosti Bosne i Hercegovine, a na osnovu preporuke FOO-a ažurirati listu zemalja navedenih u članu 6. ovog Pravilnika.

(2) FOO će po saznanju da određena zemlja koja se već nalazi na listi zemalja, više ne ispunjava uslove iz člana 6. ovog Pravilnika, odmah obavijestiti obveznike.

Član 8

(Veći rizik - pokazatelji vezani za poslovanje i transakcije)

(1) Obveznik će smatrati da veći rizik po pitanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti može predstavljati klijent koji vrši transakcije pod neobičnim okolnostima, kao što su:

a) značajna i neobjašnjena geografska udaljenost između lokacije klijenta i institucije uključene u transakciju;

b) često i neobjašnjeno premještanje računa između različitih finansijskih institucija;

c) često i neobjašnjeno prenošenje sredstava između finansijskih institucija u raznim geografskim lokacijama;

d) uplata novčanih sredstava sa računa stranke, odnosno isplata novčanih sredstava na račun stranke, koji je različit od računa koji je stranka navela pri utvrđivanju identifikacije, odnosno, preko kojeg se uobičajeno posluje ili je poslovalo (posebno ako se radi o prekograničnoj transakciji);

e) poslovni odnosi koji uključuju stalne ili velike uplate novčanih sredstava sa računa stranke, odnosno prema kreditnoj ili finansijskoj instituciji u državi koja nije članica FATF-a, odnosno u državi koja nema zadovoljavajuće propise, odnosno međunarodno prihvaćene standarde oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;

f) pretežno obavljanje gotovinskih transakcija u iznosima manjim od iznosa obaveznog za prijavu FOO-a;

g) transakcije namjenjene licama sa prebivalištem ili sjedištem u državi koja je poznata kao finansijski odnosno poreski raj ili kao off shore finansijski centar;

h) poslovni odnosi u korist lica ili subjekta koji se nalaze na popisu lica ili subjekata protiv kojih su na snazi mjere, sankcije, embarga UN-a;

(2) Obveznik će, pored onoga što je navedeno u čl. 24. (Korespondentni odnos sa kreditnim institucijama sa sjedištem u inostranstvu), 27. (Politički i javno eksponirana lica) i 28. (Određivanje i utvrđivanje identiteta bez fizičkog prisustva klijenta) Zakona, također uzeti u obzir da veći rizik po pitanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti može predstavljati klijent:

a) čija struktura ili priroda otežava određivanje pravog vlasnika ili pravo lice koje vrši kontrolu;

b) čije poslovanje uključuje obimnu gotovinu (i ekvivalente gotovine);

c) čije poslovanje, iako obično ne uključuje obimnu gotovinu, proizvodi znatne iznose gotovine za određene transakcije;

d) koji je domaće ili strano pravno ili fizičko lice opisano u članu 4. ovog Pravilnika, posebno kada se radi o prekograničnom poslovanju;

e) koji je računovođa, advokat ili drugi stručnjak koji ima račune u finansijskoj instituciji i predstavlja svoje klijente;

f) koji koristi posrednike koji ne podliježu odgovarajućim zakonima za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma i koji se ne nalaze pod adekvatnim nadzorom;

g) koji je domaće politički eksponirano lice;

h) vrši neuobičajene transakcije iz člana 26. Zakona.

(3) Obveznik će razmotriti primjenu pojačane identifikacije i praćenja aktivnosti takvog klijenta, ukoliko Pravilnikom već nije definisano da ovi klijenti moraju biti tretirani kao klijenti visokog nivoa rizika.

Član 9

(Manji rizik - pokazatelji vezani za poslovanje i transakcije)

(1) Obveznik može uzeti u obzir da niži rizik u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorističkih aktivnosti predstavljaju:

- a) proizvodi vezani za dugoročnu štednju;
- b) finansijska aktivnost koja se vrši povremeno ili u veoma ograničenom obimu.

(2) Obveznik može primijeniti pojednostavljenu identifikaciju i praćenje takvih poslova i transakcija.

Član 10

(Veći rizik - trgovina novčanicama, plemenitim metalima i drugim proizvodima koji daju anonimnost)

(1) Obveznik može uzeti u obzir da veći rizik po pitanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti može predstavljati klijent:

- a) čije usluge uključuju trgovinu i dostavu novčanica i plemenitih metala;
- b) čiji proizvodi pružaju veću anonimnost ili se mogu lako prenijeti preko međunarodnih granica, kao što je internet bankarstvo, kartice sa pohranjenom vrijednosti, međunarodni elektronski prijenosi novca, privatne investicijske kompanije i zaklade.

(2) Obveznik će razmotriti primjenu pojačane identifikacije i praćenja aktivnosti takvog klijenta.

Član 11

(Razmatranje transakcija većeg rizika za izvještaje o sumnjivim transakcijama (STR))

(1) Obveznik može uzeti u obzir transakcije većeg rizika definisane u čl. 4., 8. i 10. ovog Pravilnika kao sumnjive transakcije u skladu sa definicijom u članu 3., tačka b) Zakona, te će uzeti u obzir primjenu pojačane identifikacije i praćenja takvih transakcija.

(2) Obveznik će također uzeti u obzir izvještavanje o takvoj transakciji, klijentu ili osobi FOO-u, u skladu sa članom 38. Zakona.

POGLAVLJE III - SMJERNICE ZA POKAZATELJE SUMNjIVIH TRANSAKCIJA

Član 12

(Indikatori koji se odnose na klijente)

Opšti pokazatelji koji bi kod obveznika trebali izazvati sumnju u kontekstu izrade procjene rizika iz člana 5. Zakona i sačinjavanja liste pokazatelja iz člana 47. Zakona:

- a) Klijent traži ili ulazi u poslovne odnose, koji za tu vrstu stranke nisu ekonomski opravdani;
- b) Klijent često mijenja adresu;
- c) Na jednoj adresi je prijavljeno više međusobno povezanih pravnih i fizičkih osoba;

- d) Klijent za primanje poštanskih pošiljki koristi poštanski pretinac ili neku drugu vrstu adrese umjesto adrese ulice što je u suprotnosti sa uobičajenim normama na tom geografskom području;
- e) Klijent počinje obavljati česte novčane transakcije velikih iznosa, što nije bila uobičajena aktivnost tog klijenta u prošlosti;
- f) Klijent obavlja transakciju u iznosu koji je neuobičajen u usporedbi sa iznosima prijašnjih transakcija;
- g) Klijent traži od obveznika da izvrši transfer velike sume novca ili drugih sredstava, što dotad nije bila uobičajena aktivnost klijenta;
- h) Klijent obavlja novčane transakcije konzistentno zaokruženih i velikih iznosa (npr, KM 20.000, KM 15.000, KM 9.900, KM 8.500 itd.);
- i) Klijent stalno obavlja novčane transakcije koje su malo ispod praga iznosa za koji postoji obaveza identifikovanja odnosno prijavljivanja;
- j) Klijent bez jasnog razloga bira tačno određenog obveznika ili poslovnicu obveznika za obavljanje svoje transakcije;
- k) Klijent bez očiglednog razloga otvara račun kod obveznika čija se adresa nalazi izvan lokalnog servisnog područja;
- l) Klijent bez očiglednog razloga obavlja transakcije izvan lokacije njegove matične poslovnice;
- m) Klijenti koji dostave lažne ili varljive informacije obveznicima, ili odbiju, bez uvjerljivog razloga, da dostave informacije i dokumente koji su potrebni i koji se rutinski dostavljaju, a vezani su za relevantnu poslovnu aktivnost;
- n) Klijent sa uzastopnim uplaćivanjima jednih te istih sredstava daje fiktivni izgled svoje likvidnosti;
- o) "Poznat i ugledni" klijent traži povlaštenja prilikom obavljanja transakcije;
- p) Klijent je jako nervozan bez očiglednog razloga;
- r) Klijent dolazi u društvu koje ga prati ili promatra;
- s) Klijent polože visoke svote novca pri čemu ne zna kolika je tačno ta svota;
- t) Klijent nastoji da izbjegne osobni kontakt sa obveznikom;
- u) Klijent obveznika je bio predmet gonjenja za krivična djela čijim izvršenjem se može steći imovinska korist;
- v) Klijent polaže visoke iznose gotovine na jedan ili više računa, kod jednog ili više obaveznika, te ih potom transferira na druge račune bez jasnog razloga;
- z) Klijent propituje obveznika o rigidnosti njihovih procedura za provođenje Zakona;
- aa) Klijent samoinicijativno i naširoko pojašnjava da novčana sredstva potiču iz zakonitih izvora.

Član 13

(Indikatori koji se odnose na bankovne račune)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se konkretno na transakcije na i preko bankovnih računa:

- a) Klijent bez pravog ekonomskog razloga posjeduje račune kod više finansijskih institucija;
- b) Aktiviranje računa na kojem nije zabilježen promet u ranijem periodu;
- c) Klijent uglavnom obavlja transakcije u iznosima manjim od iznosa za koje postoji obaveza identifikacije i prijavljivanja prema FOO-u;
- d) Raslojavanje sredstava većim brojem uplata koje prati krupni transfer;
- e) Klijent obavlja višestruke transakcije u danu kada to nije norma za tog specifičnog klijenta;
- f) Aktivnost po računu daleko premašuje aktivnost koja je predviđena u vrijeme otvaranja računa;
- g) Promet po računu nije u skladu sa svrhom njegovog otvaranja;
- h) Neaktivni račun se iznenada počinje aktivno koristiti;
- i) Neobjašnjeni transferi između različitih računa klijenta;
- j) Višestruki depoziti na račun klijenta od strane trećih lica;
- k) Transferi prema drugoj banci i/ili finansijskoj instituciji bez dostavljanja detalja o krajnjem korisniku;
- l) Davanje polise osiguranja, bankovnih i drugih garancija za kredite trećih osoba, a koji nisu dogovoreni ili u skladu sa tržišnim uvjetima;
- m) Više osoba deponuje novčana sredstva na jedan račun;
- n) Podizanje novčanih sredstava nedugo nakon što su ista položena na račun;
- o) Klijent zahtijeva zatvaranje jednog računa i odmah otvara novi račun iste vrste na svoje ime, ili na ime člana porodice;
- p) Klijent zahtijeva vršenje platnih naloga sa netačnim podacima o pošiljaocu doznake;
- r) Klijent zahtijeva da se određena plaćanja usmjere preko računa finansijskih institucija ili nekih drugih računa umjesto vlastitog;
- s) Zahtjev klijenta da prihvati ili evidentira u račune kolateral za kredit koji nije u skladu sa poslovnom stvarnošću, ili da odobri fiducijarne kredite za koje je fiktivni kolateral evidentiran u računima;

Član 14

(Indikatori koji se odnose na transakcije)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju u odnosu na transakcije:

- a) Transakcije po računima ne ukazuju na jasnu ekonomsku opravdanost;
- b) Transakcija je iracionalna sa poslovnog stajališta;
- c) Struktura transakcija ukazuje na neku nelagalnu aktivnost čija je poslovna namjena nejasna;
- d) Transakcije koje uključuju podizanje sredstava nedugo nakon što su ista deponovana kod obveznika, pod uvjetom da se trenutačno podizanje takvih sredstava ne može opravdati poslovnom aktivnošću klijenta;
- e) Transakcije koje ne odgovaraju saznanju i iskustvu obveznika o klijentu i navedenoj svrsi poslovnog odnosa;
- f) Transferi velikih iznosa novca, ili česti transferi, u ili iz država koje su poznate po proizvodnji nedopuštenih opojnih sredstava;
- g) Klijent prometuje velikim iznosima novca preko kreditne kartice;
- h) Klijent želi da mu se kreditne i debitne kartice pošalju na adresu koja se nalazi u zemlji ili inostranstvu koja nije njegova adresa;
- i) Klijent deponuje znatne iznose gotovine na više računa;
- j) Klijent često deponuje sredstva koristeći automatske bankovne mašine;
- k) Klijent koristeći automatske bankovne mašine učestalo podiže sredstva sa kartica izdatih u inostranstvu od strane "online" platformi za plaćanje;
- l) Klijent koristeći automatske bankovne mašine učestalo podiže sredstva sa kartica izdatih u državama koje ne poštuju međunarodne standarde u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorizma, ili to čine u nedovoljnoj mjeri, te su poznate po proizvodnji droga;
- m) Druge osobe bez jasne svrhe vrše gotovinske uplate na račun klijenta;
- n) Mijenjanje velikog broja novčanica malih apoen (stranih i domaćih) za novčanice velikih apoen;
- o) Pribavljanje instrumenata na donosioca fizičkom dostavom;
- p) Klijent bez zaposlenja raspolaže značajnim sredstvima na računu;
- r) Klijent vrši neuobičajene transakcije pred kraj radnog vremena;
- s) Politički ili javno eksponirana osoba, članovi njene porodice ili saradnici kontinuirano polažu gotovinu u značajnim iznosima;

- t) Klijent vrši transfere velikih suma novca u inostranstvo, uz instrukcije stranom licu u inostranstvu da izvrši isplatu u gotovini;
- u) Klijent prima velike iznose novca iz inostranstva putem elektronskog transfera sredstava, uz instrukcije ili plaćanje u gotovini;
- v) Klijent šalje sredstva u inostranstvo bez mijenjanja valute;
- z) Čelni ljudi firme odmah podižu velike transfere iz inostranstva;
- aa) Iznosi elektronskih transfera ne odgovaraju uobičajenim poslovnim transakcijama tog klijenta;
- bb) Klijent obavlja transakcije koje uključuju države poznate po proizvodnji ili izvozu nedopuštenih droga, ili su označene kao tranzitne tačke za opojna sredstva;
- cc) Klijent obavlja transakcije koje uključuju države koje su poznate po vrlo tajnovitoj pravnoj praksi poslovanja banaka i privrednih subjekata (izuzetak čine države koje su prihvatile međunarodne standarde o sprječavanju pranja novca);
- dd) Klijent obavlja elektronske transfere novčanih sredstava prema zonama slobodne trgovine ili "off shore" zonama, kada takva aktivnost nije u skladu sa poslovanjem klijenta;
- ee) Klijent prima značajan iznos sredstava preko elektronskih kartica koje su povezane sa računima klijenta za plaćanje i podizanje gotovine.

Član 15

(Indikatori koji se odnose na države koje ne poštuju međunarodne standarde u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorizma)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na transakcije iz države koje ne poštuju međunarodne standarde u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorizma ili to čine u nedovoljnoj mjeri, ili su poznate po proizvodnji droga:

- a) Transakcija uključuje države koje ne poštuju međunarodne standarde koji se odnose na pranje novca i finansiranja terorizma, ili to čine u nedovoljnoj mjeri, te su poznate po proizvodnji droga;
- b) Klijent dolazi iz države koja ne poštuje međunarodne standarde koji se odnose na pranje novca i finansiranje terorizma, ili to čini u nedovoljnoj mjeri, te je poznata po proizvodnji droga;
- c) Transakcija uključuje klijenta iz države za koju se zna ili sumnja da pomaže aktivnosti pranja novca ili finansiranja terorizma;
- d) Poslovni odnos klijenta uključuje sudjelovanje osoba iz država koje ne poštuju međunarodne standarde pranje novca i finansiranja terorizma, ili to čine u nedovoljnoj mjeri, te su poznate po proizvodnji droga.

Član 16

(brisano)

Član 17

(Indikatori koji se odnose na korporativne i poslovne transakcije)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju u odnosu na korporativne i poslovne transakcije:

- a) Računi se koriste za uplatu ili isplatu velikih iznosa novca, ali ne prikazuju gotovo nikakve uobičajene aktivnosti poslovanja kao što su isplate plaća, faktura, itd.;
- b) Promet na poslovnom računu se uglavnom obavlja u gotovini;
- c) Klijent vrši polaganje novčanih sredstava u gotovini kako bi fiktivno povećao solventnost;
- d) Klijent polaže ili podiže sredstva na/sa računa različitih poslovnica istog obaveznika;
- e) Klijent podiže velike sume novca sa računa na koji je upravo dospio veliki i neočekivani iznos sredstava iz inostranstva;
- f) Preduzeće sa sjedištem na jednoj lokaciji u jednom danu vrši uplate u različitim poslovnicama obveznika na širokom geografskom području;
- g) Značajno povećanja uplata gotovine ili prenosivih instrumenata po osnovu konsultantskih usluga;
- h) Značajno povećanja obima transakcija preko računa sa značajnim promjenama bilansa računa, a što ne odgovara uobičajenim poslovnim aktivnostima;
- i) Korištenje kreditnih instrumenata koji ne odgovaraju poznatom poslovanju klijenta;
- j) Klijent transferira sredstva na račune poslovnih subjekata sa kojima njegova firma nema poslovnih veza ili prima doznake od poslovnih subjekata sa kojima nema poslovne veze;
- k) Klijent za transakciju prilaže dokaz koji ne odgovara SWIFT poruci i drugim podacima za plaćanje (Ugovor, faktura, profaktura, aneks ugovora itd.);
- l) Obveznik od drugog obveznika dobija doznaku da je transakcija povezana sa krivičnim djelom.

Član 18

(brisan)

Član 19

(Indikatori koji se odnose na kredite)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji odobravaju kredite:

- a) Klijent iznenada i neočekivano vrši otplatu kredita bez odgovarajućeg objašnjenja;
- b) U kreditne transakcije se ulazi u situacijama kada klijent već posjeduje znatna sredstva i kada kreditna transakcija nema ekonomskog smisla;

- c) Pravna osoba podnosi zahtjev za kredit usprkos činjenicama da pokazatelji ekonomskog i finansijskog stanja ne ukazuju na potrebu klijenta za kreditom;
- d) Polaganje većeg iznosa gotovine kao depozit za dobijanje kredita a potom neočekivani zahtjev klijenta da kredit otplati prije roka.

Član 20

(Indikatori koji se odnose na upotrebu sefova)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji pružaju uslugu korištenja sefa:

- a) Sef koristi samo osoba koja je u ugovoru o zakupu sefa navedena kao ovlaštena osoba za korištenje i ta ovlaštena osoba zahtijeva otkazivanje ugovora o korištenju sefa prije isteka ugovora;
- b) Klijent nema uspostavljen neki drugi poslovni odnos sa bankom;
- c) Klijent često dolazi i koristi sef;
- d) Klijent koristi više sefova;
- e) Klijent je jako nervozan prilikom identifikacije.

Član 21

(Indikatori koji se odnose na osiguranja)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji pružaju usluge osiguranje ili posreduju ili posluju u svojstvu agenata za osiguranje:

- a) Klijent obavlja transakciju koja rezultira sumnjivim povećanjem investicijskih doprinosa;
- b) Klijent otkazuje investiciju ili osiguranje ubrzo nakon kupovine;
- c) Trajanje ugovora o životnom osiguranju kraće je od tri godine;
- d) Transakcija uključuje korištenje i plaćanje činidbene garancije, što dovodi do prekograničnog plaćanja;
- e) Osiguranik prihvata nepovoljne uvjete osiguranja koji se ne dovode u vezu sa zdravljem ili godinama klijenta;
- f) Klijent prihvata nepovoljne uvjete u ugovoru o osiguranju s obzirom na njegovo zdravstveno stanje ili starosnu dob;
- g) Korisnik osiguranja zahtijeva da mu se značajna suma novca od osiguranja ili povrata premije osiguranja isplati u gotovini;

- h) Klijent plaća u gotovini velike iznose osiguranja za više polisa koje su sklopljene u kraćem vremenskom periodu;
- i) Postoji sumnja da su polise osiguranja zaključene na lažna imena, na imena drugih osoba ili su prijavljene lažne adrese;
- j) Jedna osoba je vlasnik većeg broja polisa kod različitih osiguravajućih društava, a ugovori o osiguranju su sklapani u kratkom vremenskom periodu;
- k) Polisa osiguranja se otkazuje ubrzo nakon sklapanja ugovora o osiguranju, a posebno kada se radi o polici sa visokom premijom;
- l) Klijent zahtijeva da se nadoknada od osiguranja, novac koji potražuje po osnovu nadoknade u slučaju otkazivanja polise ili preplaćeni iznos premije osiguranja isplati trećoj strani ili transferira na račun fizičke ili pravne osobe i to u državu koja ne primjenjuje stroge standarde u oblasti sprječavanja pranja novca ili u kojoj su na snazi strogi propisi o povjerljivosti i tajnosti bankarskih i poslovnih podataka;
- m) Firme koji su vlasnici polisa osiguranja plaćaju u ime zaposlenih radnika neobičajeno visoke premije osiguranja ili otkazuju polise u veoma kratkom periodu u odnosu na datum sklapanja ugovora o osiguranju;
- n) Firme kupuju polise životnog osiguranja za zaposlene, a broj zaposlenih je manji od broja kupljenih polisa;
- o) Polise se izdaju i na osobe koje nisu zaposlene u firmi;
- p) Ugovor o osiguranju sklapa osoba koja se u prošlosti bavila nezakonitim aktivnostima ili osoba koja se na neki način može dovesti u vezu sa takvom osobom;
- r) Ugovarač osiguranja ili osiguranik insistira na tajnosti transakcije, tj. da se iznos premije osiguranja ili suma osiguranja ne prijavi FOO-u unatoč činjenicama da je to zakonska obaveza osiguravača;
- s) Klijent molbom ili podmićivanjem pokušava da uvjeri službenike osiguravajućeg društva da protivno Zakonu zastupa njegove interese.

Član 22

(Indikatori koji se odnose na vrijednosne papire)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji posluju sa vrijednosnim papirima:

- a) Računi koji su bili neaktivni odjednom se počinju koristiti za velike investicije, koje ne odgovaraju uobičajenoj investicijskoj praksi i finansijskoj sposobnosti klijenta;
- b) Klijent želi da kupi određeni broj investicija novčanim uputnicama, putničkim čekovima, gotovinskim čekovima, bankovnim mjenicama ili nekim drugim bankovnim instrumentima i to iznosima koji su neznatno ispod praga za obaveznu identifikaciju ili prijavljivanje, a kada

transakcija nije u skladu sa uobičajenom investicijskom praksom klijenta ili sa njegovom finansijskom sposobnosti;

c) Klijent koristi brokersku kuću, odnosno firmu koja trguje vrijednosnim papirima da čuva sredstva koja se ne koriste za trgovanje vrijednosnim papirima ili derivativnim instrumentima (fjučersi i opcije) na duži vremenski period, a takva aktivnost ne odgovara uobičajenoj investicijskoj praksi klijenta ili njegovoj finansijskoj sposobnosti;

d) Transferi sredstava ili vrijednosnih papira se obavljaju između računa za koje nije poznato da su povezani sa klijentom;

e) Predložene transakcije će se finansirati putem međunarodnih elektronskih plaćanja, naročito ako transakcije uključuju države koje nemaju efektivan sistem za sprječavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;

f) Kupci ugovaraju blok trgovinu vrijednosnim papirima po cijenama nižim od njihove realne tržišne vrijednosti a kao pokriće koriste sredstva sa namjenskih računa koja su formirana gotovinskim uplatama ili transferima novca sa destinacija na nerezidentne ili rezidentne račune otvorene kod poslovnih banaka;

g) Kupovina vrijednosnih papira se obavlja sredstvima položenim na više računa u različitim bankama;

h) Klijent ima lošu reputaciju, poznate su njegove nezakonite aktivnosti iz prošlosti ili se njegova prošlost ne može provjeriti;

i) Klijent je spreman da ulaže novac u neprofitabilne vrijednosne papire i investicije;

j) Klijent ulaže u prvorazredne ili u vrlo profitabilne vrijednosne papire sa dobrim prinosima, a ne pokazuje interes za rezultate ili ih iznenada bez razloga prodaje;

k) Klijent pokazuje interes za kupovinu vrijednosnih papira za velike iznose novca, bez posebnih analiza ili savjeta brokera ili investicijskih menadžera, a takva transakcija nema jasnu finansijsku svrhu;

l) Preknjižavanje vrijednosnih papira u vidu poklona osobama koja nisu u srodstvu ili prijenos - poklon vrijednosnih papira od strane zaposlenih osoba u korist rukovodstva firme u kojoj rade ili drugih fizičkih osoba gdje se pojavljuje masovno odricanje nad vlasništvom;

m) Transakcija koju klijent želi da obavi nije u skladu sa finansijskim stanjem i poslovanjem klijenta;

n) Klijent često mijenja brokerske kuće u nastojanju da prikrije obim svog poslovanja i finansijsko stanje;

o) Trgovanje i transakcije se obavljaju preko brokersko-dilerske kuće koju je Komisije za vrijednosne papire u prethodnom periodu kaznila zbog neregularnog ili nepropisnog poslovanja.

Član 23

(Indikatori koji se odnose na mijenjanje valuta)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji obavljaju poslove mjenjačnice:

- a) Više povezanih gotovinskih transakcija u iznosima manjim od iznosa predviđenog za prijavljivanje po osnovu Zakona, a koje ukupno prelaze navedni iznos;
- b) Klijent vrši usitnjavanje ili ukрупnjivanje novčanica na način da novčanice u većim apoenima mijenja za novčanice malih apoena ili novčanice malih apoena mijenja za novčanice većih apoena u istoj valuti, a naročito ako takve transakcije nisu karakteristične za klijenta;
- c) Klijent vrši zamjenu oštećenih ili pohabanih novčanica u značajnom iznosu;
- d) Klijent predaje mjenjaču za zamjenu neprebrojan novac. Nakon prebrojavanja klijent smanjuje iznos transakcije na iznos koji je nešto ispod limita za koji postoji zakonska obaveza prijavljivanja;
- e) Klijent vrši zamjenu veće količine novca iz jedne u drugu stranu valutu (konverzija većih iznosa);
- f) Klijent vrši učestale transakcije zamjene novca na iste i zaokružene iznose ili na iznose koji su nešto niži od iznosa za prijavljivanje po Zakonu;
- g) Klijent vrši zamjenu veće količine novca te potom zahtijeva od mjenjača usitnjavanje transakcije na iznose koji ne podliježu prijavljivanju po Zakonu;
- h) Klijent vrši zamjenu veće količine novca i pri tome nije zainteresiran za tečaj koji mjenjač primjenjuje za transakciju niti za visinu provizije koju mjenjač primjenjuje;
- i) Klijent vrši transakcije zamjene novca na veće iznose kontinuirano ili u istim vremenskim intervalima (isti dan u tjednu, mjesecu i sl.);
- j) Mjenjačnica ima saznanja da je stranka u toku istog dana i na drugim mjenjačkim mjestima vršila transakcije zamjene novca na veće iznose;
- k) Klijent nudi mjenjaču poklon, novac ili uslugu za pružanje usluge mjenjačkog posla;
- l) Klijent obavlja transakciju u pratnji osobe, koja očigledno nadzire ponašanje klijenta ili inzistira da se transakcija brzo obavi;
- m) Klijent protestira da na zahtjev mjenjača pruži dokument za ličnu identifikaciju;
- n) Klijent se interesira na koji način može izvršiti zamjenu veće količine novca bez podnošenja na uvid ličnog dokumenta u svrhu identifikacije klijenta.

Član 24

(Indikatori koji se odnose na notare i advokate)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike notare i advokate:

- a) Stranka prekida odnos po ovlaštenju zbog zahtjeva za dodatnim pojašnjenjima ili dodatnom dokumentacijom, bez drugih utemeljenih razloga;

- b) Stranka neuobičajeno dobro poznaje propise koji se odnose na prijavljivanje sumnjive transakcije, brzo potvrđuje da su njena sredstva "čista";
- c) Stranka je državljanin države preko koje se obavlja promet narkoticima ili ima sjedište, odnosno adresu u državi u kojoj se ne provode propisi za sprječavanje pranja novca;
- d) Stranka se pojavljuje sa većom količinom gotovog novca, zlata ili vrijednosnih papira koje pokušava deponirati ili predati za obavljanje određene transakcije ili pravnog posla, na način koji je neuobičajan za redovno finansijsko poslovanje ili uz vidljivo nastojanje zaobilaženja finansijskih institucija;
- e) Stranka zahjeva savjet za neuobičajene transakcije ili usluge u cilju očiglednog prikrivanja nezakonitog porijekla sredstava;
- f) Stranka izbjegava da traži uslugu od notara na čijem službenom području živi ili čiji je uobičajeni klijent, i zahtjeva uslugu od drugih notara, iako bi traženu uslugu bez problema mogao realizirati notar čija je stranka stalni klijent ili čijem službenom području pripada, a ni stranka, ni drugi notar nemaju adekvatno objašnjenje za takav postupak;
- g) Stranka kupuje nepokretnosti na ime svojih rođaka, prijatelja, poslovnih suradnika;
- h) Stranka prodaje nepokretnost u relativno kratkom roku, iako je očito da će ostvariti poslovni gubitak;
- i) Stranka u kratkom vremenskom periodu obavi više kupovina nekretnina bez ekonomskih ili pravno utemeljenih razloga;
- j) Stranka zahtijeva da se sklopi kupoprodajni ugovor u velikom iznosu (gdje se ona pojavljuje u ulozi kupca), a nakon realizacije prvog dijela poslovne transakcije iz ugovora, stranka odustaje od kupovine, točnije traži raskid ugovora, iako je poznato da ima dovoljno finansijskih sredstava za realizaciju kupoprodajnog ugovora;
- k) Od notara se u predugovoru zahtijeva unošenje nesrazmjerno više cijene od realne tržišne cijene;
- l) Stranka daje nejasna objašnjenja o izvoru prihoda ili gotovog novca koji koristi pri kupovini nekretnina;
- m) Stranka gotovinom kupuje nekretnine za sebe, članove porodice i treće osobe, koji prelaze ukupni iznos 100.000,00 KM;
- n) Stranka koja je poznata iz javnog života kupuje nekretnine u većim iznosima, čija vrijednost odstupa od njegovog imovinskog stanja (javno eksponirana osoba);
- o) Stranka mlađe životne dobi kupuje nekretnine a već raspolaže luksuznim statusnim simbolima - skupocjeni automobili, motocikli, plovila, satovi i dr.);
- p) Stranke se raspituju ili obavljaju transakcije sa nekretninama za fizičke osobe (rezidente i nerezidente) iz off shore destinacija ili za pravne osobe i/ili off shore kompanije koje su povezane sa državama poznatim po proizvodnji i distribuciji narkotika i koje nemaju uređen sistem za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti.

Član 25

(Indikatori koji se odnose na lizing društva)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike lizing društva:

- a) Klijent predaje zahtjev za odobrenje finansijskog lizinga koji sadrži nepotpune ili netačne podatke sa očiglednom namjerom da prikrije osnovne informacije koje se odnose na identitet ili poslovnu aktivnost;
- b) Lizing posao u kojem se vlasnici i direktori pravnih lica, ili lica za čiji račun se lizing posao obavlja nikad ne pojavljuju osobno, čak ni za potpisivanje ugovora, umjesto njih, obavljaju druge osobe sa posebnom (ad hoc) punomoći, a sve uz opravdanja koja nije moguće provjeriti (bolest, neodređene obaveze i dr.) ili daju ovlaštenja trećim osobama da bi izbjegli direktan kontakt sa službenicima lizing društava;
- c) Zahtjev za finansijski lizing se ne čini opravdanim u smislu namjene opreme ili u odnosu na poslovnu aktivnost klijenta (na primer očigledna disproporcija između veličine investicije i vrste posla primatelja lizinga);
- d) Po ugovoru o lizingu se uzima oprema koja po svom tipu nije primjerena poslovnoj aktivnosti stranke ili poslovnoj aktivnosti kojom stranka namjerava da se bavi;
- e) Isporučitelj predmeta lizinga vrši isporuke parcijalno kako bi izbjegao iznos transakcije koja podliježe izvještavanju FOO-u. U slučaju kada isporučitelj, u dogovoru sa primateljem lizinga, isporučuje opremu preko više lizing društava, u cilju otklanjanja ovog rizika bitno je utvrditi slijedeće: da je isporučena oprema u potpunosti kompletirana ili da isporučena roba predstavlja dopunu ranije uvezene opreme koju korisnik lizinga već koristi (na primjer rezervni dijelovi za tekuće održavanje);
- f) Posao lizinga opreme kada se oprema nudi po cijeni koja značajno odstupa od stvarne tržišne cijene za tu opremu;
- g) Isporučitelj predmeta lizinga nije poznat niti kao proizvođač niti kao prodavatelj opreme ili robe koja je predmet lizinga;
- h) Lizing posao za polovnu opremu koja nema veze sa redovnom poslovnom aktivnosti isporučitelja predmeta lizinga i isporučitelj predmeta lizinga se pri tome ne bavi prodajom ove vrste opreme lizinga (bilo polovne ili nove);
- i) Poslovi lizinga za koje treća strana pruža garanciju (jamstvo, hipoteka, zalog i sl.) kada nije jasna veza između korisnika lizinga i osoba koje nudi garanciju, niti razlozi zbog kojih se nudi garancija korisniku lizinga;
- j) Poslovi lizinga u kojima postoji odredba o reotkupu predmeta lizinga od strane isporučitelja, a koju isporučitelj spontano nudi po netržišnim uvjetima, posebno kada isporučitelj predmeta lizinga nije od ranije poznat toj lizing kompaniji;
- k) Primatelj ili isporučitelj predmeta lizinga nerado daje informacije o sebi, svom poslovanju i poslovnom odnosu sa ostalim lizing kompanijama, posebno kada prikrivanje tih informacija onemogućava pristup boljim uvjetima za sklapanje lizing poslova;

- l) Stranka se bez opravdanog razloga obraća lizing kompanijama ili njihovim filijalama koje su udaljene od sjedišta firme stranke;
- m) Stranka bez očiglednog razloga često vrši plaćanja iz druge filijale/sa drugog računa od onog koji je naveden u originalu ugovora;
- n) Stranka podnosi zahtjev za odobravanje lizinga na bazi garancije koju je izdala ili za koju je osigurala pokriće banka sumnjivog boniteta, banka iz "off shore" zemlje, banka iz države preko koje se obavlja promet narkoticima ili banka iz države u kojoj se ne sprovode propisi za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- o) Stranka bez valjanih razloga nudi udio u lizing poslu koje je znatno veće od sume koja je uobičajena na lizing tržištu;
- p) Stranke usluge lizinga radije plaćaju gotovinskim transakcijama ili čekovima nego bezgotovinski preko bankovnog računa;
- r) Stranka otplaćuje dug po ugovoru o lizingu sredstvima koja se transferiraju iz inostranstva, sa računa banaka koje se nalaze u zemljama u kojima se ne primjenjuju standardi iz oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma ili iz zemalja u kojima su na snazi strogi propisi o povjerljivosti i tajnosti bankarskih i poslovnih podataka;
- s) Stranka potpisuje ugovor o finansijskom lizingu u pratnji osobe/a koje očigledno nadzire/u ponašanje stranke ili inzistira da se posao brzo obavi;
- t) Stranka daje na uvid samo kopije dokumenta potrebnih za ličnu identifikaciju ili dokumente koji su izdati u inostranstvu i čiju autentičnost nije moguće lako provjeriti iz objektivnih razloga;
- u) Stranka neuobičajeno dobro poznaje zakonske propise koji se odnose na sprječavanje pranja novca i prijavljivanje sumnjive transakcije, veoma je "pričljiva" u vezi sa temama koje se tiču pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, brzo potvrđuje da su sredstva kojima raspolaže "čista" i da nisu "oprana".

Član 26

(Indikatori koji se odnose na djelatnost revizora i računovođa)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike revizore i računovođe:

- a) Stranka ne poznaje dobro svoj posao, iz čega se zaključuje da ga uopšte ne obavlja ili ga obavlja u veoma ograničenom obimu;
- b) Revizoru nikad nije omogućeno da pregleda poslovne prostore ili proizvodne pogone stranke, iz čega se može naslutiti da se radi o fiktivnom poduzeću;
- c) Korporacija u odnosu djelatnost ima kompliciranu/složenu organizacijsku strukturu koja nije efikasna, a samim tim ni ekonomski opravdana;
- d) Pravna osoba je osnovana bez posebnog, poslovno opravdanog razloga;

- e) Naručitelj unaprijed plaća posao koji još nije dogovoren, odnosno, malo je vjerojatno da će i biti realiziran;
- f) Velike, nepojašnjene oscilacije u prihodima, odnosno, neuobičajeno visoki prihodi u odnosu na rashode;
- g) Stranka u suprotnosti sa poslovnom praksom moli da revizor za nju, u svoje ime i za svoj račun, obavi transakciju;
- h) Neuobičajene transakcije, najčešće sa povezanim osobama ili osobama koja odstupaju od običnih stranaka (npr. plaćanja fizičkim osobama);
- i) O transakcijama nema nikakvih dokaza (informacija, pojašnjenja), ili ti dokazi nisu zadovoljavajući;
- j) Knjiženje transakcija na osnovu nevjerodostojne i nekompletne dokumentacije;
- k) Transakcije sa pravnim osobama čiji je identitet stvarnih vlasnika teško utvrditi;
- l) Pravna osoba preferira gotovinsko poslovanje iako se bavi djelatnošću za koju taj vid plaćanja nije uobičajen za realizaciju poslovnih transakcija;
- m) Plaćanja za nedefinirane radnje, odnosno, plaćanja koja odstupaju od uobičajenih plaćanja;
- n) Česta putovanja u inostranstvo koja su, posmatrajući poslovanje te pravne osobe, nepotrebna, tačnije neuobičajena;
- o) Pravna osoba ima nekoliko evidentiranih pojedinačnih transakcija koje su, gledajući ostale transakcije, neuobičajeno velike;
- p) Gotovinske transakcije se obavljaju ispod granice za koju je predviđena identifikacija;
- r) Gotovinsko poslovanje se uglavnom obavlja ispod granice za koju je predviđeno obavještavanje transakcije FOO-u;
- s) Zaključenje ugovora o životnom osiguranju, sa plaćanjem jednokratne premije, i prijevremeni raskid ugovora bez opravdanog razloga;
- t) Poslovanje stranke sa subjektima iz država preko kojih se obavlja promet narkoticima ili u kojima se sprovode propisi za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- u) Poslovanje stranke sa subjektima iz država koje su poznate kao "porezni raj" (npr. plaćanje troškova savjetovanja ili troškova za istraživanje društava koja ne obavljaju ili ne smiju obavljati trgovinske ili proizvodne djelatnosti u državi u kojoj su registrovani);
- v) Stranka vrši dokapitalizaciju poduzeća bez ekonomski opravdanog razloga;
- z) Stranka nema evidenciju redovitih ili po ugovoru zaposlenih radnika, što je neuobičajeno za djelatnost koju obavlja;
- aa) Stranka ne zna pouzdano gdje se nalazi njena poslovna dokumentacija;

- bb) Stranka često, i bez utemeljenog razloga, mijenja osobu, koja za nju obavlja računovodstvene poslove;
- cc) Raskid ugovora o saradnji zbog zahtjeva za dodatnim objašnjenjima realizacije (ili najave realizacije) određenih transakcija, bez drugih utemeljenih razloga;
- dd) Nedovoljno objašnjen jednokratni prihod, koji dostiže deset puta prosječne jednomjesečne realizacije u prethodnoj godini u istoj djelatnosti, a bez povećanog obima poslovanja;
- ee) Prilivi/odlivi na/sa računa u inostranstvu gdje stranka nema poslovnog partnera;
- ff) Česta nelogična plaćanja prema kćerkama firmi ili drugačije povezanim društvima, ili plaćanja fizičkim osobama;
- gg) Prijevremeno gotovinsko otplaćivanje kredita ili pozajmica;
- hh) Plaćanja za nedefinirane usluge;
- ii) Stranka sklapa ugovor o životnom osiguranju sa plaćanjem jednokratne premije, a zatim, bez utemeljenog razloga, prijevremeno raskine ugovor;
- jj) O transakcijama nema nikakvih dokaza, odnosno transakcije su bez jasnog osnova;
- kk) Stranka, korisnik knjigovodstvenih usluga, se bavi poslom koji uključuje značajan broj gotovinskih transakcija ili gotovinskih iznosa;
- ll) Stranka, korisnik knjigovodstvenih usluga, koristi složenu poslovnu strukturu bez očiglednog poslovnog ili drugog opravdanog razloga, naročito ukoliko se stvarni vlasnik kompanije ne može utvrditi;
- mm) Stranka, korisnik knjigovodstvenih usluga, ima sjedište ili posluje putem visoko-rizičnih ili u visoko rizičnim državama;
- nn) Stranka govori ili priznaje da je upletena u nezakonite poslove;
- oo) Stranka ne želi da joj se pošta šalje na adresu u zemlji;
- pp) Stranka neočekivano pokazuje veliko zanimanje za kontrole i politike njihovog sprovođenja;
- rr) Stranka je tajna i protivi se direktnom susretu;
- ss) Strankin privatni ili službeni telefonski broj je isključen ili je nepostojeći;
- tt) Stranka je uključena u poslove koji nisu karakteristični za njeno poslovanje;
- uu) Stranka bez posebnog razloga inzistira za brzim izvođenjem posla ili transakcije;
- vv) Stranka je nedavno uspostavila više poslovnih odnosa s različitim finansijskim institucijama;
- zz) Stranka upotrebljava druge vrste poštanskih adresa umjesto adrese ulice, što nije uobičajeno za navedeno mjesto ili područje;

- aaa) Stranka nudi novac, poklone ili druge neuobičajene pogodnosti kao protivuslugu za izvođenje vidljivo neuobičajenog ili sumnjivog posla;
- bbb) Stranka je pod krivičnom istragom za pranja novca ili finansiranja terorizma;
- ccc) Stranka želi uvjeriti zaposlenoga da ne ispuni neke od dokumenata, koji su potrebni za izvođenje posla ili transakcije;
- ddd) Strankino postupanje u vezi sa zahtjevom o obavještanju ukazuje o njenoj želji da izbjegne ispuniti ovu obavezu;
- eee) Stranka vrlo dobro poznaje pravila o obavještanju o sumnjivim transakcijama;
- fff) Stranka djeluje kao da je vrlo dobro upoznata s predmetima, koji se odnose na pranje novca i finansiranje terorizma;
- ggg) Stranka započinje sama od sebe brzo zaključivati, da su sredstva "čista" i nisu "oprana";
- hhh) Stranka pruža sumnjive ili nejasne informacije;
- iii) Stranka podnosi na uvid neodgovarajuće isprave, odnosno dokumenta, koja pokazuju da su falsifikovani, preuređeni ili nepravilni;
- jjj) Sve identifikacione isprave su izdate u inostranstvu, odnosno njihovu je vjerodostojnost teško provjeriti;
- kkk) Priloženi identifikacioni dokumenti su novi, odnosno izdati su prije kratkog vremena;
- lll) Poslovni odnos ili transakcija uključuju i neprofitne ili dobrotvorne organizacije, a za što ne postoji pravi ekonomski razlog;
- mmm) Stranka upotrebljava platežna sredstva koja su izdata u drugoj državi, iako u toj državi ne obavlja djelatnost, odnosno nema ni stalno niti privremeno prebivalište u njoj;
- nnn) Stranka živi preko svojih realnih mogućnosti;
- ooo) Stranka prima plaćanja iz nepoznatih izvora;
- ppp) Stranka u računovodstvenim izjavama evidentira nepostojeće ili već naplaćene dugove;
- rrr) Stranka nema zaposlenih, što nije uobičajeno za način njenoga poslovanja;
- sss) Stranka raspolaže s opsežnom imovinom (plovila, luksuzni automobili, apartmanima za stanovanje i rezidencije), koja ne spada u uobičajene okvire poslovanja društva odnosno struke;
- ttt) Stranci ispostavljaju račune za pružene usluge društva ili organizacije koje imaju sjedište u državama, u kojima ne postoji odgovarajuće zakonodavstvo za sprječavanje pranja novca i koje su poznate kao porezne oaze, odnosno imaju bankarski sistem koji dozvoljava veliku tajnost stranaka.

(Indikatori koji se odnose na zaposlene kod obveznika)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju u odnosu na zaposlene kod obveznika:

- a) Sumnjivo ponašanje i poslovanje radnika (npr.: iznenadno visoko trošenje, nekorištenje odmora i sl.);
- b) Neizvještavanje o neobičnim ili čak sumnjivim klijentima i transakcijama iako je radniku vrlo jasno, da isti postoje;
- c) Namjerno kršenje unutarnjih akata, protokola, propisa o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

Član 26b

(Indikatori koji se odnose na priređivače igara na sreću)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike priređivače igara na sreću:

- a) Stranka za potrebe identifikacije daje na uvid dokumenta za koja postoji sumnja da su falsifikovana, izmjenjena ili netačna;
- b) Stranka protestuje da na zahtjev ovlaštenog lica pruži na uvid dokument za ličnu identifikaciju, ili postoji sumnja da ista daje lažne podatke;
- c) Dokumenta koja stranka predaje za potrebe identifikacije izdata su u inostranstvu i postoje razlozi zbog kojih provjera njihove autentičnosti nije moguća;
- d) Stranka ima stalni ili privremeni boravak u državama koje ne poštuju međunarodne standarde u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorizma, ili to čine u nedovoljnoj mjeri, te su poznate po proizvodnji droga;
- e) Stranka je politički izloženo lice, odnosno funkcioner druge države;
- f) Stranka se pojavljuje u društvu sumnjivih osoba ili je poznato da je bila kažnjavana za neka krivična djela;
- g) Stranka traži od zaposlenog lica da nadzire njenu igru i da je opomene kada se njen dobitak približi iznosu transakcije za koji je obavezno prijavljivanje shodno Zakonu;
- h) Stranka sa velikim dobitkom, traži podršku i uslugu druge stranke, da bi na taj način naplatila žetone i tako izbjegla obavezno prijavljivanje transakcija shodno Zakonu;
- i) Stranka kupuje velike količine čipova za gotov novac za stolom, kocka se na minimalne iznose i nakon toga brzo odlazi na šalter da unovči čipove;
- j) Stranka pokušava da na neki način utiče na zaposlenog radnika tražeći da se izvrši isplata gotovine za žetone ili da dokaze o njenim gotovinskim transakcijama vode na ime drugog lica;
- k) Igrači učestalo i istovremeno ulozima na iste iznose pokrivaju obje strane iste igre (npr. ulaže i na crno i na crveno, ili par i nepar);

l) Stranka kupuje žetone za gotovinu, ulaže u igru sa malim šansama za gubitak novca ili se angažuje minimalno u kockanju ili se pak uopšte ne kocka, a kasnije odlazi na blagajnu da unovči žetone za gotov novac zahtjevajući apoene koji su veći od apoena sa kojima se izvršila kupovinu žetona;

m) Stranka koristi prepaid kartice za učešće u igri na sreću;

n) Nova stranka ulaže velike iznose novca u igri na sreću;

o) Stranka kupuje veliku količinu žetona gotovinom i učestvuje ograničeno u igrama na sreću sa namjerom da stvori percepciju značajnog kockanja, a zatim unovči čipove za gotovinu u velikim apoenima i traži potvrdu o dobitku;

p) Sumnja da stranka vrši transakcije po instrukcijama drugog lica, u čijoj se pratnji najčešće i nalazi;

r) Stranka neočekivano pokazuje veliko interesovanje za organizacionu strukturu priređivača igara na sreću, kao i za interne kontrole u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Član 26c

(Indikatori koji se odnose na priređivače igara na sreću preko sredstava elektronske komunikacije)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju kod priređivača igara na sreću putem sredstava elektronske komunikacije:

a) Stranka pristupa sa IP adresa (adresa Internet protokola) iz zemlje koja se nalazi na listi državama koje ne poštuju međunarodne standarde u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorizma, ili to čine u nedovoljnoj mjeri, te su poznate po proizvodnji droga;

b) Stranka je državljanin zemlje koja ne poštuje standarde za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma;

c) Obveznik ima saznanja da stranka pokušava da prikrije IP adresu;

d) Obveznik ima saznanja da je stranka bila kažnjavana za neka krivična djela;

e) Stranka je politički izloženo lice, odnosno funkcioner druge države;

f) Stranka koristi kartice koje su izdate u državama koje ne poštuju međunarodne standarde u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorizma, ili to čine u nedovoljnoj mjeri, te su poznate po proizvodnji droga;

g) Stranka koristi kartice koje su izdate u inostranstvu od strane "online" platformi za plaćanje;

h) Stranka zahtjeva da se ostvareni dobitak transferiše na neki drugi račun, ili na račun trećih lica;

i) Stranka u slučaju velikog dobitka izbjegava da potvrdi identitet;

j) Stranka se interesuje za određene pakete igara i sugerije, odnosno daje predlog pojedinačnih paketa;

- k) Stranka podnosi, ili je podnijela zahtjev za registraciju više korisničkih računa sa istim podacima;
- l) Stranka ima više od tri bankarska računa i naizmjenično ih koristi prilikom učešća u igri na sreću;
- m) Detalji bankovnih računa/platnih kartica, ne odgovaraju registrovanim podacima o strancima (identitet prevara/ukradeni identitet);
- n) Stranka koristi pripaid kartice za učešće u igri na sreću;
- o) Stranka bonovima/vaučerima deponuje sredstva na korisničkom računu, radi učešća u igri na sreću preko sredstava elektronske komunikacije;
- p) Stranka učestalo uplaćuje relativno visok iznos novca na svoj korisnički račun i nakon određenog perioda ga povlači, bez ikakvih aktivnosti, ili nakon vrlo malog učešća u igri na sreću;
- r) Stranka redovno ulaže velike novčane iznose u igri na sreću, sa najnižim prihvatljivim gubitkom;
- s) Stranka ulaže male iznose, ali njena godišnja ukupna potrošnja je velika i značajno prevazilazi njezine godišnje prihode;
- t) Različite stranke se povezuju sa istim bankovnim računama koje koriste;
- u) Stranke razbijaju velike iznose depozita na manje transakcije;
- v) Transakcije za koje su zaposleni kod obveznika na osnovu iskustva, znanja i informacija kojima raspoložu ocijenili da nisu u skladu sa uobičajenim aktivnostima stranake;
- z) Stranka vrlo dobro poznaje pravila o obaveštavanju o sumnjivim transakcijama;
- aa) Informacije koje stranka pruža sadrže brojne neusklađenosti (npr; domena e-pošte ili broj telefona ne odgovaraju državi).

Član 26d

(Indikatori za prepoznavanje pranja novca putem kriminalnih radnji izvršenih putem INTERNET-a)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju kod obveznika kod prepoznavanje pranja novca putem kriminalnih radnji izvršenih putem INTERNET-a:

- a) Učestale transakcije koje se koriste za kupovinu i prodaju virtualnih valuta;
- b) Klijent otvara poseban račun kako bi primio iznimno visoku doznaku iz inostranstva;
- c) Vršenje transakcije u zemlje sa kojima klijent nema nikakvih ekonomskih interesa;
- d) Klijent na novo otvoreni račun primi transakciju većeg iznosa;

- e) Klijent dobije transakciju na račun koji je duže vremena bio neaktivan;
- f) Transakcija se odnosi na prijenos dobitaka od online igara na sreću;
- g) Klijent kao osnov za izvršenje transakcije priloži obavezniku dokumente neobičnog sadržaja ili sa značajnim jezičkim greškama;
- h) Klijent zahtijeva da se transakcija izvrši hitno i/ili da bude povjerljiva;
- i) Klijent redovito vrši transakcije ili daje instrukcije banci pred sam kraj radnog vremena;
- j) Klijent obavlja, ili od obveznika zahtijeva da obavi transakciju u neuobičajeno vreme (petak neposredno pred kraj radnog vremena...);
- k) Klijent prima transakcije preko nebankovnih sistema na kojima nema podataka o pošiljaocu i svrsi.

Član 26e

(Indikatori koji se odnose na finansiranje terorizma)

(1) Kao dio indikatora koji ukazuju na sumnju finansiranja terorizma upotrebljavaju se i liste Vijeće sigurnosti Ujedinjene nacija (UN) i Evropske unije (EU) s podacima fizičkih i pravnih lica povezanih sa terorizmom i finansiranjem terorizma, kojima su nametnute finansijske sankcije i ograničenja.

(2) Pristup listama iz stava (1) ovog člana moguće je izvršiti putem sljedećih internet adresa:

a) Lista Vijeća sigurnosti UN:

<https://www.un.org/securitycouncil/content/un-sc-consolidated-list>

b) Lista EU:

<https://data.europa.eu/data/datasets/consolidated-list-of-persons-groups-and-entities-subject-to-eu-financial-sanctions?locale=en>

c) Pored nekih od indikatora koji su navedeni u članu 12. do člana 26d ovog Pravilnika sljedeći indikatori posebno mogu ukazivati na finansiranje terorizma:

- 1) Račun otvara osoba koja otvoreno podupire ciljeve terorističke organizacije;
- 2) Račun otvara osoba koje je povezana sa terorističkom organizacijom;
- 3) Osoba ima više računa na koje prima manje iznose novca;
- 4) Izjave i podaci u postupku dubinske analize su nekonsistentni;
- 5) Veliki broj ovlaštenih osoba po računu pravne osobe ili neprofitne organizacije (NPO);
- 6) Klijent ima adresu ili sjedište u zemlji iz koje dolaze osobe na UN ili EU listi;

- 7) Klijent se nalazi na UN ili EU listi;
- 8) Upotreba skupih finansijskih usluga iako bi se ta usluga mogla napraviti i sa manjim troškovima, provizijama (npr. Western Union, Moneygram i sl.);
- 9) Kod transakcija se upotrebljavaju rijetki dokumenti (vrijednosni papiri, založnice, čekovi i dr.) koji su ispunjeni i neformalnim zapisima, inicijalima, znakovima;
- 10) NPO ne izdaje godišnji računovodstveni nalaz;
- 11) Visoki i neobjašnjeni računi za troškove koji nisu u vezi sa djelatnošću NPO;
- 12) NPO nema programa o dobivanju i potrošnji donacija;
- 13) NPO nema dokumenata o općim administrativnim radnjama, odlukama, politikama djelovanja;
- 14) NPO nema mehanizme provjere da li su donacije stigle do pravog korisnika;
- 15) Visoki iznosi donacija u NPO od samo jedne osobe;
- 16) Donacije NPO su namijenjene vrlo uskom krugu ljudi;
- 17) Finansijske aktivnosti NPO nisu u skladu sa ciljevima zbog kojeg je NPO osnovana;
- 18) NPO transferira sredstva u državu i/ili regiju iz kojih dolaze osobe sa UN i EU lista;
- 19) Značajan dio finansijskih sredstava se drži u gotovini; <https://advokat->_____
- 20) Finansijska sredstva NPO se nalaze na računima fizičkih osoba.

POGLAVLJE IV - INFORMACIJE, PODACI I DOKUMENTI KOJI SU POTREBNI ZA IDENTIFIKACIJU KLIJENATA I TRANSAKCIJA

Član 27

(Identifikacija fizičkih lica)

Identifikacija fizičkog lica obaviće se preko lične karte, vozačke dozvole ili pasoša.

Član 28

(Identifikacija pravnih lica)

Identifikacija pravnog lica obaviće se preko dokumenata koji će sadržavati:

- a) Dokaz o njegovom pravnom statusu - izvod iz upisnika kojeg vodi institucija zadužena za registraciju;
- b) Identifikacijski broj dodijeljen od strane poreskog organa;

- c) Finansijske izvještaje o poslovanju;
- d) Dokumente u kojima se opisuju osnovne poslovne aktivnosti klijenta i njegove poslovne veze;
- e) Uzorak ovlaštenih potpisnika;
- f) Informacije o ovlaštenim predstavnicima i njihove identifikacione dokumente, u skladu sa članom 27. ovog Pravilnika, kao i uzorke njihovih potpisa.

Član 29

(Korištenje kopija za identifikaciju)

- (1) Za sve originalne dokumente koji se ne mogu ostaviti kod obveznika, obveznik će izvršiti uvid, te iste kopirati ili skenirati.
- (2) Ukoliko se dokumenti kopiraju, na kopiji obveznik svojim potpisom i pečatom potvrđuje istovjetnost sa originalnim dokumentima.
- (3) Ukoliko se dokumenti skeniraju, sistem u kojem su pohranjeni mora omogućiti generiranje podataka o licu koje je izvršilo skeniranje, vremenu i mjestu.
- (4) U slučaju stranih dokumenta koji se prikupljaju u postupku identifikacije klijenta i njegovih transakcija koji nisu napisani na jednom od jezika koji se koriste u Bosni i Hercegovini, obveznik će od klijenta pribaviti prevod ovjeren od strane ovlaštenog sudskog tumača.

Član 30

(Provjera identifikacionih dokumenata)

Obveznici će voditi računa o valjanosti i relevantnosti informacija, podataka i dokumentacije, koji su osnov za identifikaciju klijenta i transakcije, tako što će vršiti redovne provjere postojećih dokumenata za vrijeme trajanja poslovnog odnosa. U slučaju značajnih transakcija, značajnih izmjena u načinu obavljanja transakcija od strane klijenta, ili drugih značajnih promjena zbog kojih se javlja potreba za ponovnom provjerom odnosa s klijentom, trebaju se zahtjevati i/ili prikupiti nove ili dodatne informacije za identifikaciju.

Član 31

(Informacije koje se traže za transfer novca ili vrijednosti)

Informacije koje se traže za transfer novca ili vrijednosti sadržavće sljedeće pune podatke o platiocu:

- a) Prezime;
- b) Ime;
- c) Srednji inicijali ili očevo ime;
- d) Jedinstveni matični broj za rezidente ili lični identifikacijski broj za nerezidente;

e) Državljanstvo;

f) Adresa;

g) Broj računa, a u slučaju da platilac nema broj računa, pružalac usluge plaćanja zamijenit će ga jedinstvenim identifikatorom, koji omogućava povezivanje transakcije i platioca.

Član 32

(Dodatne informacije za identifikaciju koje su neophodne u skladu sa drugim propisima)

(1) Pored onoga što Zakon predviđa za identifikaciju klijenta, kao i ovaj Pravilnik i odluke i smjernice tijela nadležnih za regulisanje i nadzor banaka, osiguravajućih kuća i advokata, kao i tijela koja su nadležna za nadzor drugih obveznika, obveznik može zahtjevati dodatne informacije, podatke i dokumentaciju, a kako bi ispunio obavezu identifikacije.

(2) Ostali zakoni i propisi mogu predvidjeti strožiju obavezu identifikacije, u kojem slučaju će se primjenjivati te odredbe.

Član 33

(Korištenje softvera za identifikaciju klijenata)

Finansijske institucije mogu koristiti softverske programe koji će im pomoći u identificiranju klijenata i u prikupljanju i analizi informacija, podataka i dokumentacije, koji su relevantni za identifikaciju klijenata i transakcija, te prilikom utvrđivanja rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

POGLAVLJE V - INFORMACIJE, PODACI I DOKUMENTACIJA KOJI ĆE SE PROSLIJEDITI FOO-U

Član 34

(Informacije koje su potrebne za sve izvještaje prema FOO-u)

(1) Obveznik je dužan dostaviti FOO-u informacije o sljedećim stavkama, pored onoga što je predviđeno u članu 54. stav (1) Zakona.

(2) Informacije o obvezniku koji dostavlja informacije:

a) Ime;

b) RegistarSKI broj;

c) Adresa;

d) Kontakt lice;

e) Telefon;

f) Faks;

g) Email;

h) Kategorija obveznika u skladu sa članom 4. Zakona (banka, osiguravajuća kuća, itd);

i) Datum izvještaja;

j) Broj strana (ako je u pismenoj formi).

(3) OPŠTE informacije o transakciji:

a) Broj(evi) računa, u zavisnosti od slučaja;

b) Broj(evi) transakcije/a, u zavisnosti od slučaja;

c) Datum i vrijeme obavljanja transakcije;

d) Iznos transakcije i valuta u kojoj je obavljena transakcija;

e) Način obavljanja transakcije;

f) Strane u transakciji;

g) Da li je transakcija obavljena ili je obveznik odbio da uspostavi poslovni odnos, odnosno da obavi transakciju.

(4) Informacije o klijentu i stranama u transakciji - fizičko lice:

a) Prezime;

b) Ime;

c) Srednji inicijali ili očevo ime;

d) Jedinstveni matični broj za rezidente ili lični identifikacijski broj za nerezidente;

e) Državljanstvo.

(5) Informacije o klijentu i stranama u transakciji - pravno lice:

a) Naziv;

b) Registarski broj;

c) Stalna adresa.

Član 35

(Informacije koje su potrebne za izvještaje prema FOO-u u vezi sa sumnjivim transakcijama, klijentima i licima)

(1) Dodatne informacije o klijentu i transakciji:

- a) Datum rođenja;
- b) Državljanstvo;
- c) Stalna adresa;
- d) Adresa;
- e) Telefon;
- f) Faks;
- g) Email;
- h) Zanimanje, poslovna aktivnost, vrsta poslovanja;
- i) Mjesto poslovne aktivnosti;
- j) Razlozi za uspostavljanje poslovnog odnosa ili za obavljanje transakcije, i informacije o aktivnostima klijenta;
- k) Svrha transakcije, te ime, prezime i adresa, ili ime firme i sjedište lica prema kojem je transakcija usmjerena;
- l) Ime i prezime ili firma i sjedište lica koje šalje nalog, u slučaju transfera iz inostranstva;
- m) Informacije o izvoru novca ili imovine koja je predmet transakcije.

(2) Informacije o trećim licima koja su uključena u transakciju (opunomoćenik, remitent, osigurano lice, itd.) - fizičko lice:

- a) Prezime;
- b) Ime;
- c) Srednji inicijali ili očevo ime;
- d) Jedinstveni matični broj za rezidente ili lični identifikacijski broj za nerezidente;
- e) Datum rođenja;
- f) Državljanstvo;
- g) Stalna adresa;
- h) Telefon;
- i) Faks;

j) Profesija/poslovna aktivnost.

(3) Informacije o trećim licima koja su uključena (opunomoćenik, remitent, osigurano lice, itd.) - pravno lice:

- a) Naziv;
- b) RegistarSKI broj;
- c) Stalna adresa;
- d) Telefon;
- e) Faks;
- f) Email.

(4) Opis sumnje (zašto su činjenične okolnosti sumnjive):

U postupku utvrđivanja postojanja elemenata za kvalifikaciju određene transakcije ili osobe sumnjivim treba navesti indikatore za sumnju u vezi sa listom pokazatelja sumnjivih transakcija i u skladu sa principom upoznaj svog klijenta.

(5) Prilozi

- a) Identifikacijski dokumenti (pasoš, lična karta, itd.)
- b) Izvodi po računu
- c) Platni nalog ili nalozi
- d) Ostali relevantni dokumenti

(6) Prilog iz stava (5) tač. b) je potrebno dostaviti i u elektronskoj formi u excel formatu, uređen na način da je moguće vršiti dalju analitičku obradu, a koji sadrži minimalno sljedeće podatke:

- a) datum;
- b) nalogodavac;
- c) broj računa nalogodavca;
- d) primalac;
- e) broj računa primaoca;
- f) duguje;
- g) potražuje;
- h) saldo;

- i) opis/svrha transakcije;
- j) podatak da li se radi o gotovinskoj ili bezgotovinskoj transakciji.

Član 36

(Kontinuirano praćenje finansijskog poslovanja klijenta)

(1) FOO može pismeno naložiti obvezniku kontinuirano praćenje finansijskog poslovanja klijenta u skladu sa članom 60. Zakona.

(2) U slučaju da se izda pismeni nalog "kontinuiranog praćenja finansijskog poslovanja klijenta" od strane FOO, obveznik je dužan redovno obavještavati pismenim putem FOO o svakoj transakciji ili poslovima koje kod obveznika izvrše ili imaju namjeru da izvrše osobe iz naloga.

(3) Nalog za kontinuirano praćenje finansijskog poslovanja klijenta se izdaje na rok određen članom 60. stav (3) Zakona.

(4) Po isteku datog roka ukoliko FOO ne izda pismeni nalog o produženju naloga "kontinuiranog praćenja finansijskog poslovanja klijenta" dati nalog prestaje da vrijedi i obaveza obveznika da pismeno obavještava FOO prestaje.

POGLAVLJE VI - POVEZANE TRANSAKCIJE

Član 37

(Objašnjenje za otkrivanje povezanih transakcija)

Kako bi se otkrile transakcije koje se vrše u manjim iznosima, a koje ne prelaze prag predviđen članovima 6. i 15. Zakona s ciljem izbjegavanja identifikacije i prijavljivanja, neophodno je utvrditi takve transakcije, koje su potekle ili su mogle poteći od većeg iznosa.

Član 38

(Vremenski period za povezanu transakciju - kraći od 72 sata)

Pored opšte definicije povezane transakcije iz člana 3. tačka d) Zakona, obveznik je dužan da sve transakcije koje su obavljene između platioca (ili njegovog zastupnika) i primaoca unutar perioda od 72 sata smatra povezanim transakcijama.

Član 39

(Vremenski period za povezanu transakciju - duži od 72 sata)

Transakcije će se smatrati povezanim iako su obavljene u periodu koji je duži od 72 sata ako obveznik može ustanoviti da svaka transakcija predstavlja jednu u nizu povezanih transakcija.

POGLAVLJE VII - IZUZEĆE OBVEZNIKA OD OBAVEZE PRIJAVLJIVANJA VELIKIH I POVEZANIH GOTOVINSKIH TRANSAKCIJA FOO-u

Član 40

(Objašnjenje vezano za izuzeće od obaveze prijavljivanja velikih gotovinskih transakcija)

(1) Izuzeće od obaveze prijavljivanja velikih i povezanih gotovinskih transakcija ima za cilj da se smanji broj prijavi o čestim gotovinskim transakcijama koje su dio uobičajenih poslovnih aktivnosti uspješnih klijenata koji zakonski posluju, i čije aktivnosti su poznate obvezniku, i na taj način pojednostavi obaveza prijavljivanja i pruže kvalitetnije informacije FOO-u.

(2) Izuzeće od obaveze prijavljivanja ne odnosi se na identifikaciju, vođenje evidencije i ostale obaveze obveznika, u skladu sa Zakonom.

Član 41

(Konsultacije sa FOO-om u vezi sa neprijavljanjem)

Neprijavljanje gotovinskih transakcija biće dozvoljeno samo u slučajevima predviđenim ovim Pravilnikom. Ako je nejasno da li treba prijaviti neku gotovinsku transakciju, obveznik je dužan da kontaktira FOO za savjet, te će postupiti u skladu sa odredbama Pravilnika.

Član 42

(Sumnjive transakcije za FOO)

(1) FOO-u će se uvijek prijaviti sumnjiva transakcija ili klijent.

(2) Ako je velika ili povezana gotovinska transakcija koja je ispod praga propisanog članom 6. stav (1) tač. b) Zakona također sumnjiva, ista će se prijaviti FOO-u.

Član 43

(Izuzeće od prijavljivanja velikih gotovinskih transakcija)

Prijavljanje velikih ili povezanih gotovinskih transakcija neće biti potrebno ako je transakcija obavljena:

a) Od strane organa Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske ili Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, ili neke organizacije sa javnim ovlaštenjima;

b) Između obveznika i klijenata iz člana 4. tač. a) (banka), b) (društva za osiguranje, društva za posredovanje u osiguranju, društva za zastupanje u osiguranju i zastupnici u osiguranju) i g) (investicijska i penzionarna društva i fondovi, nezavisno od pravne forme) Zakona, sa sjedištem ili institucijama majkama u nekoj od država članica EU ili u državi koja, prema informacijama FOO-a, međunarodnih organizacija i drugih kompetentnih međunarodnih tijela, ispunjava međunarodno prihvaćene standarde za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, i kao takva je označena od strane Ministra, te se radi o transakciji iz člana 6. stav (1) tač. a) i b), člana 15. st. (4), (5) i (6) Zakona;

c) Između obveznika iz člana 4. tačka a) (banka) i obveznika iz člana 4. tač. b), e), g) i h) (klijent) Zakona, pod uslovom da je:

1) Klijent otvorio račun ili uspostavio poslovni odnos sa bankom više od 12 mjeseci prije gotovinske transakcije koja ispunjava kriterijume za izuzeće od obaveze prijavljivanja,

2) Gotovinska transakcija polaganje na, ili podizanje sa računa klijenta, a račun je bio otvoren za uobičajene poslovne aktivnosti klijenta, i

3) Iznos i valuta gotovinske transakcije uobičajena za transakcijsku aktivnost klijenta;

d) Između obveznika iz člana 4. tačka a) (banka) i klijenta, osim onih iz prethodne tačke c), pod uslovom da je:

1) Klijent pravno lice koje je registrovano u Bosni i Hercegovini za veleprodaju i maloprodaju,

2) Klijent otvorio račun ili uspostavio poslovni odnos sa bankom više od 12 mjeseci prije gotovinske transakcije koja ispunjava kriterije za izuzeće od obaveze prijavljivanja,

3) Gotovinska transakcija polaganje na, ili podizanje sa računa klijenta, a račun je bio otvoren za uobičajene poslovne aktivnosti klijenta vezane za veleprodaju ili maloprodaju, ili za isplate plaća uposlenika klijenta,

4) Iznos i valuta gotovinske transakcije uobičajena za poslovne aktivnosti veleprodaje ili maloprodaje klijenta, ili za isplate plaća uposlenika klijenta, i da je jedna od nekoliko redovitih i ponovljenih u sličnim iznosima u prethodno navedene svrhe,

5) Nadležno lice klijenta dostavilo obvezniku pismenu izjavu kojom se potvrđuje mišljenje klijenta da takve velike i povezane gotovinske transakcije ispunjavaju kriterijume za izuzeće u skladu sa ovim Pravilnikom, i

6) Nadležno lice obveznika dostavilo FOO-u pismenu izjavu kojom ga obavještava o odluci o izuzeću gotovinskih transakcija dotičnog klijenta.

Član 44

(Odstupanja za 50% i više od granice za izuzeće - -u)

Ako se gotovinska transakcija, koja se obavlja preko računa za koji su prethodne gotovinske transakcije bile predmet izuzeća u skladu sa ovim Pravilnikom, razlikuje za 50% i više vezano za iznos gotovinska transakcija biće prijavljena FOO-u.

Član 45

(Centralizovani registar za izuzeća)

(1) Obveznik vodi centralizovani registar klijenata i njihovih računa, čije su gotovinske transakcije izuzete od obaveze prijavljivanja, te odluke obveznika o izuzeću.

(2) Registar sadrži sljedeće informacije, podatke i dokumentaciju:

a) U koju kategoriju iz člana 43. ovog Pravilnika spada izuzeće,

b) Naziv, sjedište i registarski broj pravnog lica koje obavlja gotovinske transakcije ili pravnog lica u čije ime se obavlja transakcija,

c) Datum uspostavljanja poslovnog odnosa klijenta,

- d) Opis svrhe gotovinskih transakcija, te da li se radi o dizanju sa računa ili polaganju na račun,
- e) Opseg (minimalni i maksimalni iznosi) i valuta gotovinskih transakcija koje su predmet izuzeća,
- f) Učestalost obavljanja transakcija (npr. jednom sedmično, jednom mjesečno, jednom godišnje, itd.)
- g) Ime odgovornog lica obveznika koji je donio odluku o izuzeću od obaveze prijavljivanja gotovinskih transakcija konkretnog klijenta.

(3) Obveznik je dužan da redovno ažurira centralni registar klijenata i njihovih računa, te omogućiti FOO-u direktan i nesmetan pristup registru.

Član 46

(Neispunjavanje kriterijuma za izuzeće - instrukcije FOO-a)

Ako FOO bude smatrao da gotovinske transakcije koje su evidentirane u registar izuzeća ne ispunjavaju kriterijume za izuzeće, FOO će u pismenoj formi naložiti obvezniku da ili revidira izuzeće ili dostavi FOO-u izvještaje o velikim i povezanim gotovinskim transakcijama konkretnog klijenta, u skladu sa Zakonom.

Član 47

(Godišnja provjera gotovinskih transakcija)

Obveznik jednom godišnje provjerava gotovinske transakcije koje su izuzete od obaveze prijavljivanja, kao i račune preko kojih su iste obavljane, a kako bi se utvrdilo da li transakcije ispunjavaju kriterijume za izuzeće u skladu sa ovom odlukom i provjerila tačnost informacija u registru.

Član 48

(Promijenjena izjava)

Ako informacije u registru izuzeća ne prikazuju obavljene gotovinske transakcije, obveznik će zatražiti od klijenta da dostavi novu pismenu izjavu u skladu sa članom 43. tačka d) alineja 1) ovog Pravilnika.

Član 49

(Neispunjavanje kriterijuma za izuzeće - prijavljivanje od strane obveznika)

Ako obveznik bude smatrao da gotovinske transakcije konkretnog klijenta više ne ispunjavaju kriterijume za izuzeće, iste će prijaviti FOO-u i informisaće ga da izuzeće više nije na snazi.

POGLAVLJE VIII - ZAVRŠNE ODREDBE

Član 50

(Usklađivanje internih pravnih akata)

Obveznici su dužni da usklade svoje interne pravne akte sa ovim Pravilnikom u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Član 51

(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Pravilnik o procjeni rizika podacima, informacijama, dokumentaciji, metodama identifikacije i ostalim minimalnim pokazateljima neophodnim za efikasno sprovođenje odredbi Zakona o sprečavanju pranja novca ("Službeni glasnik B i H", broj 93/09).

Član 52

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu u roku od 8 dana od dana njegovog objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Aneks Pravilnika o sprovođenju Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti

U skladu sa članom 6. ovog Pravilnika, a na temelju Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", broj 47/14), u daljem tekstu navedene države, koje su države članice Evropske unije, Evropskog ekonomskog prostora, te Radne grupe za finansijske mjere protiv pranja novca i koje su dužne da usvoje zakonske propise i procedure u finansijskom sektoru, koji su u skladu sa preporukama FATF-a u pogledu pranja novca i finansiranja terorizma, mogu se u svrhu ovog zakona smatrati državama koje su prihvatile međunarodne standarde za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, a koji su isti ili strožiji od onih koji su u primjeni u Bosni i Hercegovini.

Argentina	Makedonija
Australija	Mađarska
Austrija	Meksiko
Albanija	Nizozemska
Belgija	Njemačka
Brazil	Norveška
Bugarska	Novi Zeland
Kina	Poljska
Crna Gora	Portugal
Češka	Rumunija
Danska	Ruska Federacija
Indija	Singapur
Estonija	Sjedinjene Američke Države
Finska	Slovačka
Francuska	Slovenija
Grčka	Španija
Hrvatska	Srbija
Irska	Švedska

Island	Švicarska
Italija	Turska
Japan	Ujedinjeno Kraljevstvo
Južna Afrika	
Južna Koreja	
Kanada	
Latvija	
Litvanija	